

[Fogh Rasmussen]

de tilskudsordninger til energibesparende foranstaltninger, og socialministeren var ikke lydhør for administrative problemer, dengang man diskuterede indførelse af socialindkomst. Jeg har med andre ord indtryk af, at regeringen bruger dette med de administrative problemer som et bekvemt argument, hvor man ikke har andre argumenter.

Vi mener ikke, at der her vil blive tale om større administrative problemer, end at de er til at klare. Lad mig minde om, at standardfradraget på de 2.000 kr. jo bliver bibeholdt, og det vil sige, at for alle de små arbejder vil der stadig væk blive tale om, at man bruger standardfradraget; dér vil der altså ingen ændring være. Så vil der være nogle af de rigtig store arbejder, og dér skal der foreligge en dokumentation. Der vil være tale om en forholdsvis beskeden meradministration, som må ses i lyset af, at dette jo også vil give staten en række merindtægter i form af øget beskæftigelse og reduktion af den slags arbejde, som måske i dag ikke kommer til skattemyndighedernes kundskab.

Endelig siger ministeren – og det var hans eneste argument imod at ligestille ejerlejligheder med parcelhuse for så vidt angår adgangen til at få et standardfradrag – at regeringen kan ikke gå med til ensidigt at lempe beskatningen af ejerlejligheder. Det er jo at vende problemstillingen på hovedet. Det, der er tale om, er jo, at ejerlejligheder i dag bliver fuldstændig urimeligt overbeskattet. Kan ministeren forklare mig, hvorfor der skal være forskel beskatningsmæssigt på, om man lægger ejerboliger ved siden af hinanden i række eller stabler dem oven på hinanden? Det er svært at begrunde, men ikke desto mindre er der altså den forskel i dag, at for et parcelhus har man et standardfradrag, men det har man ikke for en ejerlejlighed. Og så siger ministeren, at man ikke kan gå med til ensidigt at lempe beskatningen af ejerlejligheder. Det, der er tale om, er, at ejerlejligheder skattemæssigt bliver ligestillet med andre, og at en skattemæssig urimelighed bliver fjernet.

Til de enkelte partiers ordførere skal jeg ikke gøre så forfærdelig mange bemærkninger.

Hr. Bernhard Baunsgaard holdt jo en sjældent – men det er måske netop derfor prisværdigt – kort tale, der ikke efterlod nogen tvivl om de radikales holdning til dette for-

slag. Jeg skal ikke begive mig ind i drillerier over for hr. Bollmann omkring centrum-demokraternes stilling til dette forslag.

Jeg siger som sagt tak til de ordførere, som trods alt har støttet dette forslag, og håber, at forslaget vil blive underkastet en positiv udvalgsbehandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om inddragelse af værdistigninger på jord og fast ejendom.

[Af Rahbæk Møller (SF) m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 15. Fremsat 15/10 80).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Socialistisk folkeparti foreslår, at der indføres en form for ejendomsværdistignings-skyld. Forslaget indbærer opbygningen af et meget kompliceret system, der forudsætter, at der indføres årlige vurderinger på kontantbasis.

Ved 17. alm. vurdering pr. 1. april 1981 vil statsskattedirektoratet forsøgsvis udsende maskinelt udarbejdede vurderingsforslag til vurderingsrådene for nogle ejendomsstypers vedkommende. Først når erfaringerne fra 17. alm. vurdering er indhentet, vil der kunne tages stilling til, om det vil være muligt at gennemføre årlige vurderinger.

Der kunne fremføres adskillige praktiske indvendinger mod SFs forslag. Regeringen er

[Ministeren for skatter og afgifter]

imidlertid enig i, at det kunne være ønskeligt at erstatte lov om særlig indkomstskat med et andet system. Socialistisk folkeparti har peget på en løsningsmulighed, som kan indgå i fremtidige overvejelser om ændring af reglerne om beskatning af fast ejendom.

Ivar Hansen (V):

Ministerens slutbemærkninger gav jo ikke nogen særlig tvivl om, hvad ministerens egentlige hensigter og politiske ønsker i virkeligheden er, hvis der var mulighed for det her i folketingsalen, og det synes jeg er værd at have i erindring.

Men ellers vil jeg sige om det forslag, der her er fremsat af SF, at det må vi tage meget stærkt afstand fra fra venstres side. Forslagsstillerne siger, at man skal beskatte al værdistigning, og da kunne det være rimeligt at stille spørgsmålet: hvad er værdistigning egentlig efter forslagsstillerens opfattelse? Det er tilsyneladende enhver prisstigning på fast ejendom. Man kunne måske endda gå ind i en overvejelse af det saglige, der måtte ligge i forslag af denne art, hvis man kunne komme så vidt fra forslagsstillerens side, at man indrømmede et vist fradrag for årlige prisstigninger, inflationsstigninger, altså at man tog højde for den årlige inflation i samfundet, men det gør man tilsyneladende ikke.

Forslagsstillerne gør en hel del ud af at sige, at forslag af denne art ikke må føre til en stavnsbinding. Det ville det naturligvis gøre under alle omstændigheder. Det vil efter vores opfattelse være helt umuligt at undgå det med indførelse af egentlige statslige prioriteter i ejendommen.

Der er jo ingen tvivl om SFs hensigter med dette forslag. SF kan ikke lide den private ejerbolig, det er det, der ligger bagved, og det kan vi så tage til efterretning. Derfor ønsker man indført en øget beskatning af ejerboligen. Det er den ene vej, man ønsker at gå. Derudover ønsker man indført statslige prioriteter, og med den inflationsstigning, vi har i samfundet, kan enhver, som kan bruge regnetabellerne, meget hurtigt komme frem til, hvornår den situation er nået, hvor det offentlige ejer al prioritet i fast ejendom herhjemme. Det vil ske i løbet af den næste generation. Det er SFs hensigt, og det tager vi naturligvis til efterretning, men det er selvfølgelig også det, der gør, at vi må sige, at for-

slag af denne art kan vi naturligvis ikke medvirke til.

Der er i og for sig ikke særlig grund til at gå ind i substansen ud over at nævne, at konsekvensen af et forslag af denne art selvfølgelig ville være – det fremgår også tydeligt af en række eksempler – at parcelhusejerne ville få en øget årlig husleje; der er nævnt et eksempel på 2.000 kr. Og i det øjeblik huset så sælges og det er den næste ejer, der skal forrente prioriteten, kommer vi meget let op på en årlig huslejestigning på 10.000 kr.

En særlig uforkæmmede har man udvist i forhold til landbruget, idet jeg har lagt mærke til, at SF har et andet forslag liggende til behandling her i folketinget, nemlig om oprettelse af et fond, som landbruget kan låne af, og da lægger SF ikke skjul på, at en del af midlerne til denne såkaldte landbrugsfond netop skal komme fra den såkaldt løbende værdistigningsafgift. Men den skal jo også, hr. Rahbæk Møller, komme fra, at statsgrundskylden efter SFs opfattelse ikke skal være en engangsforanstaltning for 1980, men en foranstaltning, som skal fortsætte også i de kommende år. Det er jo et forslag og en politisk foranstaltning, som selvfølgelig nok skal bidrage til at gøre den økonomiske krise i landbruget værre. Jeg vil tro, at de ganske mange lønmodtagere, der er beskæftiget i landbrugets følgevirkninger, ville være »begeistrede« for at høre om forslaget, der vil øge omkostningerne endnu mere for eksempelvis et erhverv, som for øjeblikket er ude i store økonomiske vanskeligheder.

Alt taget i betragtning må vi meget klart afvise det forslag, SF har fremsat her.

Egon Jensen (S):

Må jeg sige, at vi har sympati for ideen i forslaget, men måske ikke lige netop for måden. Som ministeren har været inde på, er det ikke netop tiden til at stramme vilkårene for ejere af parcelhuse just nu. Afmatningen og de store varmeudgifter gør, at mange ikke har mulighed for at blive boende. Vi har netop vedtaget boliglove, som skulle lette på den trængte situation, så det ville være at vende situationen på hovedet, hvis man netop nu indfører stramninger. Selv om der er tale om en moderat rente af værdistigninger i ejerens tid, skaber det problemer for købere, og vi er netop ikke indstillet på at stramme

[Egon Jensen]

boligudgifterne, samtidig med at vi søger at holde dem i ave.

Som ministeren også var inde på, er vi sympatisk indstillet over for inddragelse af værdistigninger ud over inflation. Vi er ikke så ubetinget tilhængere af en løbende afgift, men derimod tilhængere af en afgift, når ejendommen sælges. Dette at skulle indføre årlige vurderinger til kontantpris og mellemregning mellem nedsat og reelt renteregnskab er en række problemer, som vi ikke umiddelbart kan overse, og i øvrigt finder man ikke i forslaget nogen anvisning på, hvordan man undtager almindelige prisstigninger.

Omkostningsforøgelsen gælder i øvrigt ikke bare parcelhuse, men nok så meget andre ejendomme, ikke mindst inden for erhvervslivet, som vi med en række lovforslag for øjeblikket søger at lette for omkostninger.

Alt i alt er forslaget efter vor opfattelse et bidrag til diskussionen om, hvordan vi får inddraget samfundsskabte værdistigninger, men forslaget er på ingen måde et columbusæg, dertil er det for simplificeret, og derfor kan vi ikke umiddelbart gå ind for det.

Gammelgaard (KF):

Det er interessant at bemærke sig, at socialistisk folkeparti nu har overtaget Danmarks kommunistiske partis rolle med hensyn til at fremsætte forslag af denne art. DKP har jo adskillige gange præsenteret folketetinget for forslag, der ligger meget tæt på det, som SF her har fremsat.

Det konservative folkeparti vender sig stærkt imod hele den socialistiske tankegang, der ligger bag forslaget. På længere sigt vil det medføre en konfiskation af al jord og fast ejendom, både privatboliger, erhvervs-ejendomme og andet.

Vi bemærker os, at inddragelsen af ejendomsretten sker ved, at man indefryser værdistigningen som offentlig prioritet i ejendom. Og hvad angår ejerboliger er den offentlige prioritet afdragsfri, men man skal altså betale en forrentning på 2 pct. årligt, så længe man bliver boende i sin bolig. Sælger man, bliver der tale om en 8 pct.s forrentning.

Men så er det også interessant at se, at socialistisk folkeparti siger: for erhvervs-ejendomme gælder der ikke de samme sociale hensyn som ved ejerboliger. De sociale hen-

syn er altså, at man begynder at fratage landets hundredtusinder af parcelhusejerfamilier deres huse. Men disse sociale hensyn gælder altså ikke for erhvervs-ejendomme, for her skal der være tale om en løbende inddragelse af værdistigningen. Der skal betales en årlig afgift af den offentlige prioritet på 8 pct. af beløbet; denne afgift vil være et fast beløb, der påhviler ejendommen i al fremtid, og som betales af den, som til enhver tid ejer ejendommen.

Hvis man husker den debat, der foregik her i formiddags, var der i hvert fald fra det konservative folkepartis og fra venstres side et stærkt udtalt ønske om, at man gjorde noget for at fremme investeringer i erhvervslivet for at udvikle erhvervslivet, således at man kunne begrænse arbejdsløsheden og også underskuddet på betalingsbalancen. Dette er jo et slag i ansigtet på det danske erhvervsliv i en situation, der for erhvervslivet ikke har været værre de sidste 40 år.

Og så er det selvfølgelig specielt velvalgt, når SF som eksempel på denne værdistigningsafgift og indefrysning af offentlige prioriteter i ejendomme bruger en landbrugsejendom, et husmandsbrug. Her skal man altså virkelig se, hvorledes landbruget skal knægtes. Jeg er sikker på, at man sætter stor pris på i landbrugets organisationer og blandt landmændene, at det netop er dem, der skal rammes, og at de specielt fremhæves som dem, det skal gå ud over i SFs forslag.

Vi afviser klart dette socialistiske – jeg havde nær sagt kommunistiske – forslag.

Kirsten Jacobsen (FP):

Selv om dette forslag har fået nogle andre formuleringer osv., har vi jo diskuteret før, om det er rimeligt at inddrage de såkaldte værdistigninger på jord og fast ejendom, og dette er jo en ideologisk holdning til hele ejerproblematikken, det fremgår både af lovteksten og af bemærkningerne. Jeg synes, at SF har lov til ikke at kunne fordrage den private ejendomsret, og vi andre har så lov til at prøve på at beskytte den, så godt vi kan, fordi vi tror, det er en bedre boligform end at anbringe folk i nogle betonkolosser, som de ikke har råd til at betale huslejen for.

Må jeg så sige til SF, at selv en tidligere socialdemokratisk skatteminister, hr. Jens Kampmann, har ved flere lejligheder, når

[Kirsten Jacobsen]

man har diskuteret dette, indrømmet, at hvis man modregnede prisstigninger og inflation i de såkaldte værdistigninger, så var der så lidt tilbage at beskutte, at det ikke engang kunne betale administrationen. Så kan man jo diskutere, om det er derfor, SF med vilje har inddraget både inflationsstigning og prisstigninger.

Der er dog ét lille bitte hjørne, hvor SF måske ved en fejltagelse har vist sig lidt imødekommende over for værdistigninger og prisstigninger, og det er ved andelsboliger. Derom siger SF i sine bemærkninger, at begrundelsen for, at en eventuel fortjeneste ved overdragelse af andelsboliger ikke skal inddrages, er, at prisfastsættelsen for andelsbeviser er reguleret i boliglovgivningen. Ja, det er rigtigt, men den tager dog hensyn til inflationen, til forbedringer og mange andre ting. Det hensyn tager man ikke, når det er almindelige parcelhusejere, det drejer sig om.

Der er en anden ting i SFs forslag. Man siger flot, at man vil bestemt ikke stavnsbinde nogen. Når man så kommer hen til afsnittet om udlejningsejendomme, siger man, at når ejendommen sælges, må køberen forrente den offentlige prioritet med 8 pct., men den kan ikke overføres til en ny ejendom. Jeg tror, SF kun tænker på, hvordan ejendomme her i København ser ud, at det er sådan nogle store boligkarreer, hvor ejeren er en sagfører i en eller anden gade i København. Men ude omkring i landet findes der masser, masser, masser af små byejendomme, hvor ejeren bor i sin egen ejendom, som han har købt for overhovedet at få en lejlighed, og han må oven i købet somme tider betale 3 gange så høj en husleje for den samme lejlighed som sine lejere. Men den mand skal ikke have lov til at få et nyt job i København, han skal ikke have lov til at flytte, for hvis han gør det, falder hammeren fra SF på én gang. Jeg vil gerne have at vide, om ikke SF kalder det en stavnsbinding af de stakkels mennesker, som engang har været så uheldige at købe en udlejningsejendom og tabt penge på den lige siden.

Og med hensyn til erhvervslivet er det jo bare et ganske almindeligt udtryk for SFs holdning til det danske erhvervsliv. Man kunne fristes til at sige, at det er nok, fordi SFs relationer og kendskab til erhvervslivet er sådan på et højere plan, det foregår mere i offentlige institutioner, dér kommer SFs

medlemmer mere. Det er meget sjældent, de overhovedet har en ærlig arbejder, så det er vanskeligt at forklare dem, hvordan erhvervslivet i grunden fungerer.

Jeg vil bare sige til SF, at jeg ønsker dette forslag manet langt væk, og jeg synes, at de udtalelser, der er kommet heroppefra, selv fra regeringen, ikke tyder på nogen blid behandling. På den anden side må man også gøre sig klart, at hver gang SF, regeringen eller andre begynder at rumle med dette her, sidder der en masse mennesker ude omkring i nyerhvervede parcelhuse og siger til sig selv: kan vi klare næste termin, eller skal vi på gaden? Og så kan SF jo se, at der kan blive god brug for den større kvota til det almennyttige byggeri, som man har foreslået.

Kalnæs (SF):

Jeg skal ikke gå ind på at svare på nogen af de spørgsmål, der er stillet. Det vil hr. Rahbæk Møller gøre som ordfører for forslagsstillerne. Men jeg skal prøve at ridse nogle af grundene op til, at vi fra SFs side har stillet dette forslag, for det kunne jo godt lyde på nogle af de ordførere, der har haft ordet indtil nu, som om der kunne være grund til at give nogle begrundelser.

Jeg vil beskæftige mig mest med ejerboligerne, og jeg vil gerne starte med et citat fra lavindkomstkommissionens arbejdsnotat nr. 10. Det drejer sig om boligsektorens fordelingsmæssige virkninger, og del 2 har med subsidier og kapitalgevinster at gøre. På side 264 siger man:

»Sammenfattende kan man betegne virkningerne af den førte bolig- og skattepolitik som direkte asociale. Det viser sig ved, at det er den bedst stillede halvdel af ejerne, der favoriseres på bekostning af alle lejerne og den halvdel af ejerne med indkomster på under 100.000 kr. En omfordeling af den offentlige støtte til boligforbruget, hvor støtten bliver ligeligt fordelt på alle husstande, vil således betyde forøgede forbrugsmuligheder for de dårligst stillede husstande, og desuden kunne en sådan omfordeling være det første skridt i retning af en mere social bolig- og skattepolitik.«

Forslaget her er et første skridt i retning af en mere social bolig- og skattepolitik. Det drejer sig om at inddrage værdistigninger på jord og fast ejendom, og alle er vel parate til

[Kalnæs]

at erkende, at der har været betydelige værdistigninger på jord og fast ejendom i de sidste 20 år. I øjeblikket er det sådan, at priserne stagnerer og muligvis falder, men man bør alligevel gennemføre vores forslag. Sker der ingen prisstigninger, ja, så sker der heller ikke noget ved, at man gennemfører dette forslag. Så ligger det parat til at virke, den dag vi får kraftige prisstigninger igen, således at de gevinster, ejere af fast ejendom kan få gennem prisstigningerne, tilfalder det offentlige og kan komme alle til gode, i stedet for at ejerne får dem på andres bekostning.

I lavindkomstkommissionens arbejdsnotat om boligsektorens fordelingsmæssige virkninger har man specielt set på kapitalgevinster, og man har fundet ud af, at kapitalgevinsten i 1976 udgjorde 25.850 kr. for den gennemsnitlige ejer af egen bolig. Den reale kapitalgevinst udgjorde 7.090 kr., dvs. den gevinst, man får, efter at de almindelige prisstigninger er trukket fra. Disse gevinster er altså skattefri. Ejere med store indkomster fik ca. 3 gange så store kapitalgevinster som ejere med de laveste indtægter.

Konklusionen bliver, at ejere med højere indkomster ikke betaler for at bo, men i stedet for bliver betalt for at bo. Det er netop disse kapitalgevinster, vi vil inddrage, således at også velhavere fremover kommer til at betale for at bo, selv i prisstigningsperioder, og provenuet, vi får ind, skal bruges til en boligfinansiering, der giver billigere boliger for folk med almindelige indkomster.

Jeg skal lige nævne nogle af de principper, som ligger i det. Med dette forslag vil vi sikre, at der ikke kan optages lån til forbrug på grundlag af prisstigninger, og sikre, at der ikke frigøres midler til forbrug, heller ikke ved salg af hus, idet kapitalgevinster på ejerboliger udbetales som statslige værdipapirer, som kun kan bruges til køb af anden bolig. Ved at man giver et værdipapir, som kan bruges til køb af anden ejerbolig, sikrer man sig, at den inddragelse af værdistigningerne, som vi vil have gennemført, ikke bliver nogen skat på flytning, og det lægger vi afgørende vægt på.

Det betyder også, at ejere af parcelhuse stadig vil have fordel af prisstigninger, de vil efterhånden komme til at bo forholdsvis billigere, men en lille del af denne fordel inddrages ved en løbende beskatning på 2 pct. af værdistigningerne, en forrentning af vær-

distigningerne kan man også kalde det. Denne forrentning af værditilvæksten er dog langt mindre end den reelle stigning i boligudgifterne ved tilsvarende nye huse eller nykøbte huse.

Det væsentlige er altså, at praktisk talt ingen kapitalgevinster, heller ikke dem, der svarer til almindelige prisstigninger, kan indkasseres af ejeren, når han forlader boligmarkedet definitivt. De vil i stedet for blive brugt til en billig finansiering af boliger, hvis dette forslag gennemføres.

Aase Olesen (RV):

Det radikale venstre er enigt i princippet om, at de samfundsskabte værdistigninger på jord skal indefrysnes som en offentlig prioritet, der løbende skal forrentes. Men dermed holder enigheden nok op. Jeg har allerede her indirekte nævnt én uenighed, nemlig at vi mener, at det kun er værdistigninger på jord, idet der kun er meget ringe samfundsskabte værdistigninger på bygninger.

Jeg vil sige om SFs forslag, at det er meget summarisk, for ikke at sige firkantet og urealistisk. Man kommer meget nemt om ved de årlige vurderinger. Det er jo her, de store tekniske vanskeligheder ligger. Man forlanger kontantvurdering, og det ved vi også er overordentlig vanskeligt, det kan ikke være SF ubekendt. Vi er enige i, at når vi indfører et sådant system, så skal der stilles krav om, og det vil være nødvendigt at indføre helt nye regler for den særlige vurdering, der skal til, hvis man skal opnå et rimeligt resultat.

Forslaget om de 8 pct.s forrentning er en meget bombastisk regel, der hverken tager hensyn til inflationsraten eller noget som helst andet, og det vil også vise sig i praksis, at den ikke er anvendelig, så vidt vi i hvert fald kan vurdere det. Det er også derfor SF må operere med nogle overgangsregler for nuværende ejere og lejere. Jeg skal ikke komme nærmere ind på dem. Jeg tror simpelt hen ikke, at det er et realistisk forslag.

Den løbende afgift, det bør jeg lige sige, det nævner SF ikke, skal efter det radikale venstres opfattelse være fradragsberettiget for produktionsjord. Det meget vanskelige problem, hvad der skal ske med den nuværende kapitalvindingsskat ved overgang til et sådant system, har man klaret meget flot, synes jeg nok, i SFs forslag ved blot at sige, at den ophæver vi. Dermed gør man det altså også

[Aase Olesen]

for de hurtige, store fortjenester, og jeg synes i hvert fald man skulle overveje, om det er en rimelig måde blot at fjerne den uden videre.

Vi vil altså afvise forslaget som det meget bombastiske og firkantede forslag, det er, men vi vil gerne opfordre til, at man arbejder videre med henblik på et mere realistisk forslag.

Jeg kan sige for vores partis vedkommende, at vi netop arbejder med disse spørgsmål ud fra forestillingen om, at det vil være muligt at skabe forståelse og dermed flertal i Folketinget, at man kan komme igennem, hvis man kommer med et rimeligt og realistisk forslag. Jeg tror i modsætning til, hvad flere har sagt, at det er meget vigtigt at indføre et sådant forslag på et tidspunkt, hvor der er en stagnerende prisudvikling på jord, at man så at sige skal bygge diger, mens der er lavvande.

Et forslag som det, SF her har fremsat, er ikke egnet til at lette forståelsen for sagens principielle karakter, og det er heller ikke egnet som grundlag for at komme videre med et realistisk forslag om det, vi egentlig er enige om, også med regeringen, nemlig en indefrysning af samfundsskabte værdistigninger med løbende afgift af en sådan offentlig prioritet.

Bollmann (CD):

Spørgsmålet om en værdistigningsafgift har jo været rejst adskillige gange gennem de senere år. Mest alvorligt forekommer det mig at have været under SV-regeringen, hvor der var principiel enighed mellem socialdemokratiet og venstre om en form for en sådan afgift, men hvor man bl. a. ikke kunne blive enige om overgangsordningerne. Jeg er ganske klar over, at dette ikke er et tilsvarende forslag, men jeg er glad for i dag at høre, at partiet venstre med hensyn til dette princip har skiftet mening. Jeg forstod i hvert fald venstres ordfører sådan, at han nærmest var imod.

Jeg vil gerne fremhæve, at CD hele tiden har været imod denne tanke, og at der ikke med CDs stemmer som forligsparti i foråret kunne gennemføres og heller ikke fremover vil kunne gennemføres en sådan afgift.

Der er egentlig ikke megen konsekvens i forslaget, for skal man indføre en værdistigningsafgift, så burde man også foreslå et

værdifaldstilskud. Jeg skal slutte med at sige, at med den prisudvikling, vi i den senere tid har set på jord og fast ejendom, er det efter vores opfattelse betydelig mere aktuelt at diskutere et sådant tilskud.

CD må altså klart afvise forslaget.

Wilhelm (VS):

Det vigtigste område, dette forslag dækker, er for os at se ejerboligområdet. Forslaget er lavet generelt, så det dækker alle tænkelige områder inden for jord og fast ejendom. Jeg tvivler på, at det er hensigtsmæssigt, og om man kan få rimelige resultater ved at generalisere et forslag på den måde, men vil godt lade det stå åbent, det kan vi diskutere nærmere. Jeg vil mest forholde mig til den del af det, som vil få virkning for ejerboligområdet.

Vi er tilhængere af en del af de ting, SF tilstræber med dette forslag. Vi mener også, at værdistigningen skal inddrages, ikke bare beskattes, men inddrages til det offentlige. Vi er enige med SF i, at det ikke kun skal være realværdistigningen, at man altså ikke skal tillade en inflationsdækning af det, der er investeret i en ejerbolig, men at man faktisk skal inddrage værdistigningen helt. Det er spekulation i jord og fast ejendom, der i høj grad er drivkraften i inflationen, så det er lidt mærkeligt, hvis man accepterer, at den selvforstærkende inflation skal der være dækning for, som der har været det i tidligere forslag, bl. a. fra DKP. Jeg husker ikke, om også SF har været på det gebet før.

Vi er enige i, at denne inddragelse af værdistigningen ikke kan ske løbende, men på en eller anden måde må indefrysning og først blive inddraget på det tidspunkt, hvor man søger at realisere værdistigningen. Det vil faktisk sige trække den ud af ejerens boligsituation. Så langt er vi enige, og det var, så vidt jeg kunne høre på hr. Kalnæs, i virkeligheden også det, man argumenterede for. Det var det, som var det gode argument imod genbelåningsmulighederne og imod den inflationseffekt, der ligger i ejerboligreglerne, som de er i dag.

Men så har SF altså derudover et forslag om, at man betaler en løbende afgift af den indefrosne prioritet. Vi er modstandere af den del af forslaget. Vi er i hvert fald meget, meget skeptiske over for den. Vi synes, at det er en meget hård måde at ramme et boligforbrug på. Når man inddrager enhver værdi-

[Wilhelm]

stigning, og når man afskaffer rentefradraget, hvad SF jo også vil gøre i et senere forslag i dag, så er der ikke længere disse privilegier ved den boligform. Man betaler faktisk også for sin bolig på den måde, at man afstår fra den almindelige nettorente, man normalt ville kunne få, hvis man havde investeret eller anbragt den opsparing, man nu har i boligen, på anden vis.

Alligevel vil SF altså oveni lægge en beydende 2 pct.s, men i princippet 8 pct.s løbende afgift på disse indfrosne prioriteter. Det er jo denne idé med, at boligen skal opfattes som en kapitalanbringelse og opfattes nærmest som et produktionsapparat, og at det afkaster en eller anden naturalieydelse, som der skal betales for i form af denne lejeværdi, som SF i anden sammenhæng vil være med til at afskaffe eller aftrappe, men her i form af denne løbende afgift eller forrentning af den indfrosne prioritet.

Vi synes, det bliver overordentlig hårdt. Vi synes, det bliver en urimelig form for boligskat. Vi går ud fra, at SF heller ikke kunne drømme om, at man skal betale formueskat af den del af boligen, som man i virkeligheden ikke ejer, fordi den står som en offentlig prioritet, men det er jo parallelt fuldstændig det samme, man gør, når man kræver denne løbende afgift.

Når værdistigningen, kapitalgevinsten, ikke skal forfalde, efterhånden som den kommer, så er det vel, fordi SF erkender, at det simpelt hen ikke kan lade sig gøre. De mennesker, der bor i de boliger, er overhovedet ikke interesserede i kapitalgevinsterne. Når vi fuldstændig ét hundrede procent inddrager dem, når tidens fylde kommer, når man altså ellers ville have forsøgt at realisere dem, så ser vi ingen grund til, at der undervejs skal lægges denne særlige boligskat på, så på det punkt er vi ovenud skeptiske over for SFs forslag.

Arne Bjerregaard (KrF):

Vi erkender, at der selvfølgelig kan være problemer med de værdistigninger, der har været på jord og fast ejendom, og den spekulation, der kan have været på dette område, det skal vi ikke afvise. Men som det allerede er sagt, skal man være konsekvent, når man fremsætter et forslag, og hvis man vil inddrage de gevinster, som folk eventuelt kan have af de såkaldte samfundsskabte værdier, så

må de vel også have erstatning for de samfundsskabte tab, de kommer ud for. Den største del af parcelhusejerne i visse områder og erhvervsjendommejere vil i øjeblikket komme ud for tab i stedet for gevinst, og skal der være rimelighed i tingene, må de altså have erstatning for disse tab, da de er skabt af samfundet, når man i påkommende tilfælde vil inddrage stigningerne. Det er ikke nok, at man bare siger: nå ja, men der er ingen gevinst, og så skal de ingenting betale. Der er ikke sammenhæng i det, og vi har altid fremhævet, når man har snakket om renteproblematikken, at der skal være paritet i det.

Når nu SF vil fjerne rentefradragsreglen, og det kan vi ikke være uenige i under visse forudsætninger, som jeg ved, at SF ikke har villet tage med, så tager man jo fordel fra parcelhusejerne. Hvorfor skal folk, som bor i udlejningsejendomme, så pludselig have en fordel? Der er ikke længere denne økonomiske forskel eller kapitalmæssige gevinstforskel mellem ejere og lejere, altså vil man straffe ejerne, men ikke lejerne, med det forslag, som ligger her.

Jeg er da helt enig med hr. Wilhelm i, at det er ganske urimeligt, hvis man vil til at indføre en forrentning af den offentlige prioritet, når man inddrager værdistigningen til syvende og sidst. Det er jo en direkte forfølgelse af en bestemt ejerform, og det havde jeg trods alt ikke tiltroet SF. Jeg troede, det var en ligestilling mellem ejere og lejere, man tilstræbte, men som det er opstillet, bliver det altså en favorisering af lejerne på ejernes bekostning.

Selv om vi kan sige, at der er problemer i samfundet, både på grund af vores boliglovgivning og skattelovgivning og inflationen, så må vi sige, at det mener vi ikke skal tackles på den måde, at vi begynder at pille i toppen. Vi må fjerne de grundlæggende årsager til, at det er sådan. Hvorfor spekulerer folk i jord og fast ejendom og i andet, som eventuelt kan have en stigende værdi eller i alt fald kan have en fast værdi? Det er da selvfølgelig på grund af inflationen, men også på grund af vores skattesystem, fordi man med vort skattesystem kan få samfundet i øvrigt til at betale en væsentlig del af erhvervsomkostningerne, medens man selv kan beholde selve stigningerne. Det er grundlæggende for os, at man må fjerne årsagerne.

[Arne Bjerregaard]

Jeg kan ikke forestille mig, at SF ønsker, at man skal beskatte enhver inflationsstigning i samfundet, for så er der da meget andet, man skal have med. Jeg går ud fra, at man med hensyn til inflationsstigning i samfundet må sige, at det ikke er noget værdiskab, men det, der ligger derudover, vil man beskutte. Hvis man fjerner årsagerne til spekulation og lysten til investering i objekter, som kan have en større stigning, end inflationen medfører, så er forslaget jo ganske unødvendigt.

Vi mener altså, at det er den vej, man skal gå, og hvis vi en gang i fremtiden kan få en saglig dialog såvel om boligpolitik som om socialpolitik og skattepolitik, stadig væk i sammenhæng, så er der mulighed for at angribe det på en helt anden måde.

Flygaard (DR):

Indledningsvis skal jeg gøre den korte bemærkning om grænserne for den private ejendomsret, at den kan man efter vor opfattelse kun påberåbe sig i samme omfang, som man selv har skabt værdierne. Det vil sige, at enhver form for samfundsskabt værdi bør man ikke kunne påberåbe sig en privat ejendomsret til.

Med disse betragtninger som udgangspunkt kommer det næppe overraskende, heller ikke for socialistisk folkeparti, at vi ikke kan tiltræde den del af forslaget til folketingsbeslutning, som drejer sig om en bygningsbeskatning, eller hvad vi nu vil kalde det. Vi er af nøjagtig samme opfattelse som den radikale ordfører: vi vil meget gerne være med til at se på en beskatning af jordværdierne og de værdistigninger, der har været eller måtte komme, men vi vil ikke være med til at beskutte bygningerne.

Vi er for så vidt en lille smule overraskede over, at det af socialistisk folkepartis forslag fremgår, at man vil yde en eller anden form for positiv særbehandling, idet man ikke vil anvende den samme procent i alle tilfælde, men vi noterer os for så vidt med tilfredshed, at man vil anvende en løbende beskatning, i hvert fald i et vist omfang.

Til slut skal jeg blot komme med den bemærkning til de ordførere, der har været inde på spørgsmålet om det samfundsmæssige tab, at det er jo i hvert fald begrænset til det tab, der må komme i forhold til en tidligere højere værdi, hvis værdien igen skulle falde.

Der kan næppe blive tale om noget samfundsmæssigt tab, som man har krav på kompensation for, hvis man kommer under, skal vi sige nulpunktsværdien, det, som danner udgangspunktet for beregningen af værdistigningen.

Med disse bemærkninger vil jeg sige, at vi gerne vil være med til at se på forslaget i udvalget, men vi vil se på det ud fra de samme synspunkter, som det radikale venstre har givet udtryk for. Så tror jeg, at vi har mulighed for at få en større kreds i tale og der kommer et rigtigere og et bedre forslag ud af det.

Rahbæk Møller (SF):

Jeg skal takke de ordførere, der har omtalt forslaget mere eller mindre positivt.

Ministerens indlæg må jeg opfatte som positivt på den måde, at han var enig i hovedprincipperne. Jeg var da også glad for hans oplysning om, at der nu søges tilvejebragt grundlag for årlige vurderinger, som er en af de ting, der skal klares, før forslaget kan træde i kraft. Desværre var ministerens indlæg meget kort, og det er beklageligt, fordi jeg tror, det er en ting, vi hurtigt skal i gang med.

Hr. Egon Jensen, som jo plejer at være enig med regeringen, var ikke helt så positiv. Han sagde, at man ikke burde stramme nu. Sagen er, at der faktisk ikke er tale om en stramning. Som det turde være også hr. Egon Jensen bekendt, er værdistigningerne for tiden ophørt, og det vil sige, at forslaget sådan set er betydningsløst. Der er jeg enig i de ting, hr. Kalnæs og fru Aase Olesen sagde: netop når priserne er i ro, er det det rigtige tidspunkt at komme ind med en beskatning, så vi har det klart, når der kommer gang i prisstigningerne igen. Jeg forstår slet ikke den indvending.

Jeg forstår heller ikke hr. Egon Jensens kommentar om, at værdistigningen burde beskattes ved salg. Vil det sige, at socialdemokratiet nu er hoppet over til en ren kapitalvindingskat? Det tror jeg ikke er løsningen. Det er mobilitetshæmmende og meget andet, i realiteten genindførelse af stavnsbåndet.

Venstres ordfører havde bemærket sammenhængen mellem det foreliggende forslag og det forslag om en jordbrugerfond, der lige

[Rahbæk Møller]

er fremsat. Nu er det ikke det forslag, der er til behandling i dag, men da hr. Ivar Hansen var inde på det, vil jeg godt lige kommentere det, jeg tror nemlig, der er en meget vigtig sammenhæng.

Sagen er den, at landbruget ikke kan fortsætte ret mange år på den måde, det foregår. Enhver ved, at for at starte som landmand skal man i dag investere 3-4 mill. kr. Det er ganske uladssiggørligt at starte og forrente de store beløb, det ser vi i dag. Det er selvfølgelig særlig slemt nu, hvor renten er høj, men det vil fortsat være et stort problem. Det vil sige, at om nogle få år vil landbruget være gået én af to veje: enten vil det ikke længere være selvejet, men vil gå over til at blive ejet af bykapital, formodentlig i selskabsform, eller også får vi en eller anden form for inddragelse af kapitalgevinsterne, der – som der står i SFs forslag om en jordbrugerfond – bruges til at finansiere de unge landmænd. Der er meget nær sammenhæng imellem at skabe de unge rimelige vilkår og at inddrage værdistigninger.

Nøjagtig det samme gælder for boligen. Hr. Ivar Hansen sagde, at vi er imod, at folk ejer deres eget hus. Det er vi aldeles ikke. Vi synes, at det er ganske udmærket, hvis folk ønsker det, det må de meget gerne. Det, vi ønsker, er ligestilling. Vi er imod, at der hele tiden trækkes store summer ud af boligen til skade for de nyankomne, altså både i landbruget og på ejerboligmarkedet. Det, vi koncentrerer os om, er at forhindre kapitaludpumpningen og at sørge for, at der er rimelige vilkår for at komme til.

Hr. Gammelgaards bemærkninger skal jeg ikke komme nærmere ind på. Det var mest kommunistkræk, han kørte på.

Fru Kirsten Jacobsen havde fanget et lille punkt, nemlig de udlejningsejendomme, hvor ejeren selv bor. Jeg vil godt give hende ret i, der her er et punkt, der skal kigges på; de skal selvfølgelig heller ikke stavnsbindes.

Fru Aase Olesen var meget positiv, og jo mere jeg studerer hendes indvendinger, jo mere indser jeg, hvor enige vi er. Fru Aase Olesen siger også, at kun værdistigningerne på jord skal beskattes, og vi er da enige om, at det er på jorden, de store værdistigninger fremkommer, men hvordan i alverden vil fru Aase Olesen skille dem ad? Man gør det ved vurderingen, men det er jo et rent teknisk spørgsmål. I praksis sælges jord og ejendom,

jord og hus samlet, og det er de priser, man faktisk kender og går ud fra. Det er derfor, vi har lagt det på hele ejendommen, ikke kun på jorden.

Fru Aase Olesen nævnte de tekniske vanskeligheder ved årlige vurderinger og kontantvurderinger. Der er nogle tekniske vanskeligheder, der skal overvindes. Som ministeren fortalte, er der allerede startet et arbejde på dette område.

Fru Aase Olesen sagde, at når det drejer sig om produktionsjord, skal værdistigningsafgiften være fradragsberettiget. Det havde vi også forestillet os. Det står ikke i forslaget, men vi forestiller os, at enhver produktionsjordsafgift selvfølgelig er fradragsberettiget.

Ligeledes går fru Aase Olesen imod, at kapitalvindingsskatten fjernes. Vi gør tydeligt opmærksom på, at det ikke er meningen at fjerne kapitalvindingsskatten på de værdistigninger, der er optjent. Det er meningen, at kapitalvindingsskatten fjernes og afløses af værdistigningsafgift for kommende værdistigninger. Men for de værdistigninger, der er sket, skal kapitalvindingsskatten selvfølgelig udløses.

Hr. Bollmann var imod. Det kom ikke som nogen overraskelse.

Hr. Wilhjelm's bemærkninger var jeg derimod noget skuffet over. Han var enig i mange ting, men han var imod en løbende afgift, og det, jeg så må spørge om, er: hvad er hr. Wilhjelm's alternativ? Er det kapitalvindingsskatten, der spørger? Det, at man ved flytning fra et hus skal slippe hele værdistigningen, medfører stavnsbånd og medfører mange andre onde ting. Jeg tror, det skal gøres løbende, som fru Aase Olesen og i øvrigt også hr. Flygaard var inde på. Det kan ikke foregå teknisk på anden måde. Der er et problem med at undgå, at boligen bliver for dyr for folk, men der er altså kun tale om en løbende 2 pct.s afgift af værdistigningen. Når man ser det i sammenhæng med, at vi i øvrigt ønsker lejeværdien fjernet, så er der ikke tale om nogen stramning, der er urimelig for de mennesker, det berører. Det kan jeg slet ikke se.

Hr. Arne Bjerregaard var delvis positiv. Jeg er glad for at høre, at han er indstillet på at fjerne fradragsretten. Jeg vil godt gøre opmærksom på, at der på to punkter er ulighed mellem ejere og lejere. Det ene er det, som hr. Arne Bjerregaard var inde på, at ejere får

[Rahbæk Møller]

statstilskud via fradragsretten. Det andet er altså, at ejere får kapitalgevinster. Vi skal tage fat på begge problemer. Vi kan ikke løse det hele blot ved at fjerne fradragsretten.

Så er der hr. Flygaard. Jeg må også takke ham for en positiv behandling. Jeg tror ikke, jeg behøver komme med nogen bemærkninger, det er vist dækket af de bemærkninger, jeg kom med til fru Aase Olesen.

Egon Jensen (S):

Jeg skal ikke forlænge debatten, men bare slå fast, at det ikke er vores opfattelse, at enhver, der ejer fast ejendom, er spekulant; det fremgik ligesom af debatten, særlig fra SFs side, at vi mente det.

Jeg takker for oplysningen om, at SF mener, man skal beskatte prisstigninger. Der skal man altså ikke have en realværdi, men når det drejer sig om lønindtægt, hævder SF selvfølgelig altid – og det gør vi vel også – at der skal være realværdi, men der er altså forskel. Man ligesom pakker det ind ved at sige: ja men det er kun 2 pct.; nej, det er 8 pct. for den, der har købt en ejendom.

Vi for vores vedkommende har altid fastslået i diskussionen om værdistigningen, at inflationen skal tages ud. Det kan ikke være rimeligt at beskatte inflation. Når man køber en ejendom, må dens pris svare til den værdi, den havde før inflationen. Jeg siger tak for oplysningen; nu er jeg da i hvert fald helt klar på, hvor man vil hen.

Ivar Hansen (V):

Nu er der jo faldet mange knubbede ord til SF, i hvert fald fra vores side og også fra andre sider om dette forslag, men hvis der er grund til at uddele en smule ros ind imellem, synes jeg, at den ros skal med.

Jeg synes, der er én positiv ting at få øje på i dette forslag – det glemte jeg at sige i mit første indlæg – og det er, at SF i punkt 1 skriver om værdistigningerne, at vurderingen fremtidig skal ske til kontantpris. Det bringer mig i tanker om det forslag, folketinget skal behandle i næste uge, fremsat af det konservative folkeparti og venstre, om indførelse af kontantvurdering. Der kan vi så forudse en positiv holdning fra SFs side, og det ser vi selvfølgelig frem til.

Så konstaterer jeg fortsat, at SF mener, at alt, hvad der hedder prisstigning eller værdi-

stigning, skal inddrages, uanset om det er en regulær inflationsstigning. Jeg tror, vi kan se frem til meget interessante tal, når vi i folketingets skatte- og afgiftsudvalg får slået fast, hvad prisstigninger eller værdistigninger egentlig er, når det kommer til stykket. Fru Kirsten Jacobsen har allerede været inde på spørgsmålet, men jeg vil gerne fortsætte. Lad os tage et parcelhus, fra det tidspunkt spaden stikkes i jorden i et udstykningsområde, til det øjeblik huset står færdigt. I hvor stort omfang har det offentlige da ikke allerede påvirket priserne i opadgående retning med hensyn til de krav, det offentlige stiller, med hensyn til de afgifter, det offentlige lægger på og forskellige andre krav?

Alt i alt tror jeg, det kunne være ganske nyttigt for SFs forståelse af disse ting, om vi i udvalget får nøje dissekeret, hvad prisstigninger, inflation og værdistigninger egentlig er.

Hr. Rahbæk Møller var inde på spørgsmålet om landbruget i en kommentar til min sammenkædning med det andet forslag, der foreligger fra SF, og jeg forstod på hr. Rahbæk Møller, at hvis der ikke blev grebet ind her og blev stillet kapital til rådighed, ville landbruget nok alligevel ophøre som et frit erhverv; så måtte man nødvendigvis omdanne landbrugene til aktieselskaber, eller der ville komme andre udefra, som på en eller anden måde ville overtage bedrifterne.

Hvis man gik ind på den tankegang, måtte man sige, at den redningsplanke, SF kaster ud her, altså er, at man vil tage yderligere kapital ud af det landbrugserhverv, der for øjeblikket er hårdt trængt. Jeg gentager fra første omgang: man ville få endnu en fast løbende omkostning; ud over at kapitalvindingskatten skal gøres til en løbende afgift, der skal forrentes, skal altså statsgrundskylden efter SFs opfattelse fortsætte. Pengene skal opsamles i en pulje og gå tilbage til landbruget. Tror man, at det giver en bedre økonomisk stilling for landbrugserhvervet? Jeg tror, der er noget, SF her har misforstået, og jeg gentager, at man mærker hele holdningen i denne sag. Når SF eksempelvis under punktet *Anvendelse af midlerne* skriver: »Afgiften på andre erhvervsjendomme skal derimod ikke øremærkes, men indgår i det almindelige statsbudget og kan f.eks. anvendes til en forhøjelse af personfradraget«, lyder det jo smukt. For landbrugets vedkom-

[Ivar Hansen]

mende skal pengene altså tilbage i en fond, men for det øvrige erhvervslivs vedkommende kan provenuet bare indgå i det almindelige statsbudget. Det er tilsyneladende forbigået SFs opmærksomhed, at det øvrige erhvervsliv også for øjeblikket slås med en række økonomiske problemer.

Aase Olesen (RV):

For en sikkerheds skyld vil jeg lige gentage, hvad vi tit og ofte har sagt fra denne talerstol, nemlig at når vi taler om værdistigninger på jord, tænker vi kun på værdistigninger ud over inflationen. Det har vi sagt så tit, men jeg er bange for, at jeg ikke fik slået det fast i mit første indlæg.

I anledning af hr. Ivar Hansens tale om analysen af, hvad der egentlig er værdistigninger, vil jeg gerne sige, at vi i vores analyse af, hvad der egentlig er værdistigning, netop er kommet til, at det er nok ikke rimeligt at tage bygningerne med; dette er også et svar til hr. Rahbæk Møller. Vi vil ikke afvise, at der kan være samfundsskabte værdistigninger på bygninger, men det vil være i så uhyre få tilfælde, at vi, når vi laver regler, nok i alt væsentligt må konkludere, at værdistigningerne knytter sig til jorden som den mangelvare, den er.

Det, der egentlig bringer mig herop, er det i og for sig ejendommelige, at socialdemokratiet og VS åbenbart er enige om at tage afstand fra den løbende beskatning. Jeg kan egentlig ikke begribe det, for jeg mener, det er helt afgørende for overhovedet at gå ind i dette spørgsmål. En offentlig prioritet skal jo ikke afdrages, og hvis den så heller ikke skal belægges med forrentning, vil det efter vores opfattelse føre til helt uholdbare forhold. Tag som eksempel to huse, der begge er vurderet til 500.000 kr., men som af forskellige grunde stiger helt forskelligt, nemlig til henholdsvis 600.000 kr. og 1.000.000 kr. Hvis den offentlige prioritet, som altså er af helt forskellig værdi i de to tilfælde, overhovedet ikke skal forrentes, vil det føre til tilstande med – populært sagt – penge under bordet, og jeg kan ikke forstå, at socialdemokratiet og VS ønsker sig den slags tilstande.

Wilhelm (VS):

Det sidste, fru Aase Olesen sagde, ligger ganske enkelt i, at når man fuldstændig ind-

drager kapitalgevinsterne, ser vi ingen grund til, at man undervejs skal lave en afgift på dem. Det vil netop være fuldstændig urimeligt for den familie, hvis ejendom tilfældigvis stiger til 1 mill. kr., at de ikke skal have mulighed for at blive boende dér, fordi omgivelserne – en S-togsstation, eller hvad det nu er – har gjort, at stigningerne er særlig store lige i det område. Det vil tvinge folk væk fuldstændig vilkårligt, til trods for at denne værdistigning efter SFs forslag i øvrigt bliver inddraget, når nogen forsøger at realisere den, og det er det, vi synes er væsentligt.

Lad os prøve at være lidt bagkloge og forestille os, at SFs forslag var blevet indført for ca. 25 år siden. Så ville afgifterne på de offentlige prioriteter i dag andrage omkring 20 mia kr. om året. Det kalder jeg at dræne boligsektoren. Vi er modstandere af, at boligsektoren drænes. Vi er modstandere af, at den drænes ved kapitalgevinster, som kan realiseres til andet forbrug, men vi er så sandelig også modstandere af, at den drænes til statskassen i form af en eller anden boligskat, og det ville den blive efter dette her.

SF er selv klar over, at det går galt, når folk når pensionsalderen, for de skriver, at da skal også forrentningen kunne indefrys. Ja men herre gud, hvis folk har ejet deres hus i 35–40 år, som de sædvanligvis har, før de når pensionsalderen, og hvis bare den almindelige inflation bliver fulgt på ejerboligområdet, vil de til den tid ikke eje mere end ca. 20 pct. af værdien; resten vil være offentlig prioritet. Den skal de forrente med 8 pct. Det vil sige, at de ikke kan tillade sig at leve mere end knap 3 år: så skal de enten stille træskoene, eller de skal forføje sig til et plejehjem, eller også er der simpelt hen ikke dækning for de offentlige prioriteter. Det er konsekvensen af SFs 8 pct.s afgift.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg er helt enig i det sidste, og jeg håber, at SF nu har erkendt dette problem.

Men da der nu er draget et andet forslag frem, som SF fremkommer med senere, og da der ikke er gjort indsigelse imod det, regner jeg med, at jeg også må kommentere det. Jeg synes ikke, at SF skal have skyld for, at det er et dårligt forslag, de senere kommer med, med hensyn til landbruget. At vi så me-

[Arne Bjerregaard]

ner, det skulle formuleres helt anderledes og skulle have et andet indhold, er noget andet.

Men når hr. Ivar Hansen nu taler om landbrugets akutte problemer, må jeg sige, at hvis man i det parti havde haft en bedre tænkning for 10 år siden og var gået ind på nogle af disse tanker, havde landbruget ingen problemer haft i dag.

Rahbæk Møller (SF):

Hr. Egon Jensen sagde, at socialdemokratiet ikke betragter ejere af egen bolig som spekulanter. Det gør SF sandelig heller ikke. Vi må konstatere, at der er et system, som giver dem, der har eget hus, nogle kolossale værdistigninger, og som strammer vilkårene for dem, der køber hus. Sådan hænger det jo sammen: man straffer de unge og giver noget til dem, der forlader markedet. Det er ikke noget, den enkelte har ønsket, så der er ingen grund til at beskyldte nogen for at være spekulanter, men det er sådan, systemet er, og det vil vi gøre mere rimeligt.

Mange har været inde på, at hele værdistigningen, ikke kun det, der ligger ud over inflationen, skal inddrages. Baggrunden for det er naturligvis, at hvis man sætter penge i banken, er realiteten, at man beskattes af hele renten, ikke kun af realrenten. Hvis man kun vil beskatte det, der ligger ud over inflationen, bevarer man altså det system, at det betaler sig bedre at spekulere eller sætte sine penge i jord og fast ejendom end at sætte dem i banken, og det synes vi ikke er rimeligt.

Hr. Ivar Hansen havde opdaget, at vi går ind for kontantvurderinger. Det er glædeligt, at vi er enige på det punkt; den konkrete diskussion kan vi jo tage næste uge, når spørgsmålet kommer op.

Men så siger hr. Ivar Hansen, at SF vil tage yderligere kapital ud af landbruget. Det vil vi nu ikke, vi vil faktisk tage mindre ud, end der tages ud i dag, for i dag tages der kapital ud i form af kapitalgevinster: dels kapitalvindingsafgiften, dels det, som folk får med sig, når de flytter. Det er det, vi vil stoppe.

Hvad angår statsgrundskylden, skal den jo også gå i den fond. Hr. Ivar Hansen ved godt, at han tager fejl, når han påstår, at det er statsgrundskylden, der er skyld i landbrugets krise. Statsgrundskylden eller særskatten,

som den kaldes, har vakt megen vrede, fordi den kom på et psykologisk forkert tidspunkt, og fordi den hviler på folk, der faktisk ikke har en indkomst at betale den med. Hvis hr. Ivar Hansen havde læst vores forslag, ville han have set, at vi foreslår, særskatten fortsættes, men at den gøres afhængig af en vis skattepligtig formue, så man undgår det fænomen, vi har i dag, nemlig at folk uden indkomst bliver belagt med denne afgift.

Men derudover er det ikke skatter på jord og fast ejendom, der plager landbruget. Det, der plager landbruget i dag – den animalske produktion – er renterne, og det ved hr. Ivar Hansen godt. Det er netop det, vi går ind i, for i og med, at man tager disse penge og sætter dem i en fond, kan man yde lavt forrentede lån.

Så siger hr. Ivar Hansen, at det øvrige erhvervsliv også har problemer at slås med. Ja, det øvrige erhvervsliv slås med mange problemer, men for landbruget er der det specielle forhold, at vi har selveje, og at den enkelte arbejdsplads er blevet så urimeligt dyr: en 3–4 mill. kr. Det er da muligt, at man kan lave noget lignende i andre sektorer, men vi er altså mest opmærksomme på, at netop det forhold var karakteristisk for landbruget, og derfor har vi lavet denne ordning netop for dette erhverv.

Fru Aase Olesens bemærkninger om inflationen har jeg været inde på. Hun gentog endvidere dette med, at man skal ikke have bygningerne med. Jeg er ikke uenig, men jeg aner ikke, hvordan man skal skelne, for man sælger jo jord og bygninger sammen. Det er derfor, vi foreslår, at man tager udgangspunkt i ejendomsværdien, for dér har vi noget konkret at holde os til, nemlig salgspri- serne.

Endelig er der diskussionen med hr. Wilhjelm. Hr. Wilhjelm regnede nu ud, at afgifterne ville andrage 20 mia kr. årligt. Det er nok muligt, men afgiften er hele tiden bundet til at gå til finansiering af nybyggeri, for så vidt det drejer sig om boliger, og det siger sig selv, at hvis en afgift på et eller andet tidspunkt skulle nå så højt op, at den giver mere, end der er behov for til nyinvesteringer, vil man simpelt hen nedsætte den. Meningen er, at værdistigningerne skal blive i byggeriet og gå til finansiering af nybyggeriet. Det er det helt bærende element i forslaget.

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Jeg synes i og for sig ikke, det er særlig nyttigt, at man tager en mere detaljeret diskussion om et forslag og dets elementer, når vi alle sammen udmærket ved, at dette forslag alligevel ikke vil blive vedtaget. De politiske forhandlinger om, hvordan en eventuel fremtidig ejendomsbeskatning skal være, føres nu engang ikke særlig hensigtsmæssigt her i folketingssalen; jeg tror, de føres bedre andre steder. Men det kan selvfølgelig være nyttigt, at man får trukket nogle principielle synspunkter op og derved får markeret sin grundholdning til nogle af de problemer, vi rent faktisk står over for. Til gengæld er det også uheldigt, hvis man får forvirret begreberne så meget, at der bliver tvivl om, hvordan grundholdningen rent faktisk er.

Jeg vil minde om, at jeg i min tale sagde, at det forslag, SF er fremkommet med, er et forslag, som kan gå ind i overvejelserne. Det betyder selvfølgelig også, at socialdemokratiet ikke på forhånd afviser, at resultatet kan blive en løbende afgift.

Men jeg vil også minde om, at vi tidligere har haft en aftale med partiet venstre om en værdistigningsafgift, der byggede på en afgift, der skulle lægges på den del af værdistigningen, der ligger ud over den almindelige pristalsregulering, og som var en afgift, der skulle erlægges, når ejendommen blev videresolgt. Det var på den baggrund, ordføreren udtalte de betragtninger, han kom med.

Men det er givet, at der i den endelige drøftelse, der skal finde sted om dette spørgsmål, selvfølgelig også kan indgå overvejelser om en løbende afgift, og det var præcis det, der lå i mine formuleringer.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jeg har bedt om ordet for en kort bemærkning til den sidste del af hr. Wilhjelm indlæg før. Hele formålet med denne operation skal være ét eneste: at stoppe prisstigning på jord ud over inflationen. Hvis man ikke har det formål, tror jeg slet ikke, at vi går ind i det. Det eksempel, som hr. Wilhjelm kom med, forekommer faktisk ikke i vores politiske leksikon.

Så vil jeg gerne sige følgende til ministeren: ja, der er vel mange, der gerne en gang imellem modtager en invitation til en kop

kaffe hos ministeren, men det er nu en god regel alligevel, at man meddeler sine politiske standpunkter her i denne sal.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Med dette forslag er SF kommet så langt ud, at selv ikke VS kan følge partiet. Men hvem kan følge socialistisk folkeparti? Det kan det radikale venstre. Her oplever vi altså, at det radikale venstre står og taler stærkt for et forslag, som på længere sigt vil medføre den fuldstændige konfiskation af privat ejendom, et forslag, som er vendt direkte imod parcelhusejere og direkte imod erhvervslivet. Det er det radikale venstres placering. Meget interessant at mærke sig!

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

To ganske korte bemærkninger:

Hvis ministeren ikke havde den holdning, at politiske forhandlinger mest hensigtsmæssigt førtes uden for denne sal, kunne det være, at ministeren havde haft større forståelse også i sit eget parti for sine forslag og ikke dér havde fået de selvskabte vanskeligheder, som han af og til kommer ud for. Lad mig give ministeren et velment råd: dette hus og denne sal er nok det rigtige forum.

Må jeg så sige til fru Aase Olesen, at hvis de eksempler, hr. Wilhjelm opregnede, ikke findes i det radikale venstres politiske katalog, som fru Aase Olesen sagde, vil jeg anbefale det radikale venstre at få det katalog revideret.

Kalnæs (SF):

Jeg vil gerne starte med den bemærkning til ministeren for skatter og afgifter, at jeg synes, denne sal i allerhøjeste grad er det rette sted at diskutere disse forhold. Det er jo et spørgsmål om, at det foregår i offentlighed, og jeg mener ikke, at lovgivning bare er noget, der skal forhandles om bag lukkede døre. En meget væsentlig del af det hænger sammen med, at der også kommer debat i befolkningen, sådan at befolkningen kan forstå og støtte de resultater, man når frem til. Det sker ikke så let, hvis forhandlingerne foregår bag lukkede døre. Derfor synes jeg, salen er det rette sted.

[Kalnæs]

Men hvis ministeren gerne vil have, at vi starter nogle forhandlinger om dette forslag også andre steder, vil vi da også gerne være med til det. Vi kan så tage det frem i offentligheden til debat alligevel; det vil vi gerne selv være med til.

Den anden ting, jeg ville sige, var til hr. Wilhjem, og det var angående spørgsmålet om den løbende afgift. Der vil jeg gerne igen tage udgangspunkt i det arbejdsnotat fra lavindkomstkommisionen, som jeg har refereret til tidligere, og citere et lille stykke derfra. I arbejdsnotat 10, del II, står der s. 263:

»Det er ejerne i hovedstadsregionen, der har de største forbrugsmuligheder. Det skyldes i høj grad erhvervelsen af store kapitalgevinster, der giver et stort »ubetalt« boligforbrug – forskellen mellem værdien af boligforbruget og nettoboligudgiften inkl. realværdistigningen – som desuden er stigende med indkomsten ligesom i de øvrige urbaniseringsområder.«

Og så det væsentlige: »Det er især selvstændige erhvervsdrivende og funktionærer, der opnår de store fordele med et ubetalt boligforbrug på ca. 28.000 kr. i hovedstadsregionen.«

Det var i 1976, og i den sidste del er der ikke nogen gåseøjne omkring ordet ubetalt. Sagen er jo den, at hvis man køber et hus til 200.000 kr. og det efterhånden stiger til 1 mill. kr. ligesom de huse, der ligger ved siden af, har man altså kun udgifter svarende til de 200.000 kr., selv om man har et boligforbrug, der med dagens priser svarer til 1 mill. kr. Det er derfor, det kan være rimeligt også at pålægge en løbende afgift. Den burde være 8 pct. uden fradrag, hvis det skulle give samme boligudgifter, men vi har foreslået, at man skal nøjes med 2 pct., fordi vi kun inddrager en del af det. Der er dog ikke nogen tvivl om, at man lader den store forbrugsforskel, der er mellem ejere og lejere, forblive der, hvis man ikke indfører en løbende afgift.

(Kort bemærkning).

Wilhjem (VS):

Jeg vil gerne sige til hr. Rahbæk Møller og hr. Kalnæs, som har sagt, at kapitalgevinsterne skal gå til billigørelse af boligbyggeriet, at det synes jeg er helt fint, og jeg har erklæret mig helt enig med dem i, at vi skal ind-

drage disse kapitalgevinster. Uenigheden går på den løbende afgift og kun på den.

Nu siger hr. Kalnæs, at man kun sætter den til 2 pct., men så vidt jeg kan læse forslaget, er det kun for den nuværende ejer. Så snart ejendommen er handlet, er det 8 pct. Det går jeg ud fra at SF holder fast ved.

Og så til fru Aase Olesen: mit eksempel gik netop på en situation, hvor disse ejendomsværdier kun følger den almindelige inflation. Hvis man ikke også er i stand til at fjerne den – og det tror jeg ikke heller de radikale bilder sig ind man kan gøre med et sådant forslag; man kan måske bringe den almindelige prisudvikling for jord og fast ejendom ned svarende til den almindelige kroneforringelse, den almindelige inflation – så vil en pensionist, der skal have indefrosset sin løbende afgift på 8 pct., kun kunne tillade sig at blive i den bolig i ca. 3 år, derefter er der ikke dækning. Hvis den pågældende er så asocial, at han tillader sig at leve 15 år efter at være blevet pensionist, er der kun dækning i ejendommen for halvdelen af den offentlige prioritet, man har indefrosset. Det viser lidt af dilemmaet, når man kører med de løbende afgifter. Så kan man sige: det skal man bare gøre; der er ikke dækning, men det er også i orden, for det er jo pensionister. Men man må bare være klar over, at det er konsekvensen.

(Kort bemærkning).

Flygaard (DR):

Det er en særegen opfattelse af begrebet socialisme, hr. Gammelgaard har, når han udtrykker sig, som han gør. Man kan klart sige, at der er tale om en socialistisk opfattelse, når man angriber den private ejendomsret og de værdier, man selv har skabt, men at fastholde, at de samfundsskabte værdier tilhører samfundet, har intet at gøre med en socialistisk opfattelse, men har måske noget at gøre med en social opfattelse, en social opfattelse, som nok væsentligt flere end både fru Aase Olesen og undertegnede står for.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Det er sjældent, at man her i salen griber hr. Wilhjem i at være ulogisk, men jeg synes, det er ulogisk, når man siger, at det eks-

[Aase Olesen]

empel, han nævnte, viste dilemmaet ved at køre med løbende afgifter. Nej, det er konsekvensen af at indefryse inflationsstigningen og pålægge den 8 pct., og det går vi som bekendt heller ikke ind for.

(Kort bemærkning).

Kalnæs (SF):

Det drejer sig om de bemærkninger, hr. Wilhjelm kom med. Dertil vil jeg sige, at når man har en ejerbolig, forrentes værdistigningen efter dette forslag med 2 pct. Hvis man sælger denne ejerbolig og køber en anden ejerbolig, forrentes den stadig væk med 2 pct., idet man får et værdibevis, som man kan føre over. Man bliver altså ikke hårdere forrentet, selv om man flytter. Men hvis der er en anden, der køber en bolig, kommer der en 8 pct.s forrentning, og hvis man ikke havde haft den, var der i stedet for kommet et normalt pantebrev eller en normal obligation med en forrentning på, skal vi sige 17-18 pct., som var fradragsberettiget. Det svarer altså fuldstændig til det, man ville have uden de offentlige prioriteter med 8 pct.s forrentning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Fru Kirsten Jacobsen for en kort bemærkning, og så skal vi vist videre i talerrækken.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Vil SF afvise, at de, der skal være førstegangskøbere efter indførelsen af denne ordning, fra begyndelsen skal forrente med 8 pct. og altså ikke har et fornemt statsværdipapir til modregning, men bliver belastet med de fulde 8 pct.?

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Da der blev stillet et spørgsmål, har hr. Rahbæk Møller adgang til en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Ja, førstegangskøber skal, efter at denne værdistigning er trådt i kraft, ikke betale noget som helst ekstra. Som hr. Kalnæs påpegede, skal han forrente den offentlige prioritet i

stedet for at forrente en eller anden prioritet til sælgeren. Det ene ophæver det andet. Det er ikke køberen, men sælgeren, der kommer til at miste det pantebrev.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Hr. Wilhjelm får den sidste korte bemærkning, og jeg henstiller, at der ikke stilles yderligere spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Wilhjelm (VS):

Jeg skal lade være at stille spørgsmål og blot konstatere, at hr. Kalnæs bevidst taler om noget helt andet end det, jeg har anført. Han taler om situationen i starten af et nyt ejerforhold. Jeg taler om situationen, når folk når pensionsalderen efter at have haft deres hus under SFs betingelser; det er noget andet. Da er der ikke ligestilling, da er det sådan, at når disse 8 pct. hobet op på langt størsteparten af ejendommens værdi til den tid indefryses, er der ikke dækning for de offentlige prioriteter, så svarer det til kun 3 års indefrysning af de 8 pct., så er der ikke dækning længere, og de kan ikke modregnes til det, der ville være normal pantebrevsafgift med nettorenten osv., som kun gælder i startsituationen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af fradragsretten for renter af privat gæld.
[Af Rahbæk Møller (SF) m. fl.]